

№ 39 БАСПАСӨЗ РЕЛИЗИ

Қаржы нарығындағы ахуал туралы

2016 жылғы 29 қараша

Алматы қ.

1. 2016 жылғы қазандағы инфляция

Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің ресми деректері бойынша 2016 жылғы қазанда инфляция 0,6% (2015 жылғы қазанда – 5,2%) болды. Азық-түлік тауарлары 0,8%-ға (4,6%-ға өсу) қымбаттады, азық-түлікке жатпайтын тауарлар 0,7%-ға (10,2%-ға өсу) өсті. Ақылы қызмет көрсету тарифтері 0,2%-ға (1,1%-ға өсу) өсті.

Азық-түлік тауарлары нарығында 2016 жылғы қазанда, көбінесе жұмыртқаның бағасы 7,5%-ға, шай – 6,0%-ға, көкөністер – 2,1%-ға, құс – 1,5%-ға, кондитерлік тағамдар – 1,1%-ға өсті. Қанттың бағасы 3,5%-ға және жемістер – 0,5%-ға төмендеді.

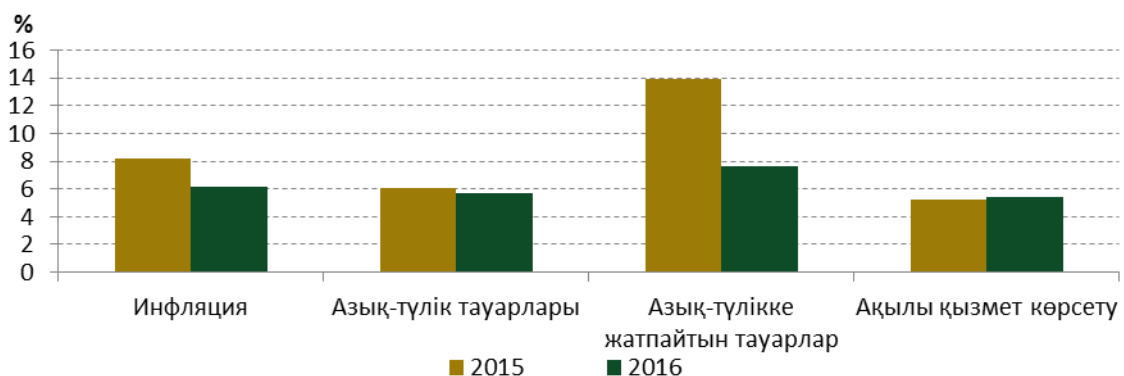
Азық-түлікке жатпайтын тауарлардың ішінде киімнің және аяқ киімнің бағасы 1,0%-ға, дәрі-дәрмектер – 0,6%-ға, тұрмыстық үй заттары – 0,5%-ға өсті. Сұйытылған газ 1,0%-ға арзандады.

Ақылы қызметтер тобында ыстық судың бағасы 0,2%-ға, баспананы жалға алу және тарату желілері бойынша тасымалданатын газ – 0,1%-ға өсті. Суық судың және электр энергиясының тарифтері мен бағасы 0,2%-ға, ауруханалардың қызметтері – 0,1%-ға төмендеді.

2016 жылғы қаңтар-қазанда инфляция 6,2% (2015 жылғы қаңтар-қазанда – 8,2%) болды. Жылдың басынан бастап азық-түлік тауарларының бағасы 5,7%-ға (6,1%-ға өсу), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 7,6%-ға (13,9%-ға өсу), ақылы қызмет көрсету – 5,4%-ға (5,2%-ға өсу) өсті. (1-график).

1-график

2015 және 2016 жылғы қаңтар-қазандағы инфляция және оның негізгі топтары

Инфляция жылдық көрсеткіш бойынша 2016 жылғы қазанда 11,5% (2015 жылғы желтоқсанда – 13,6%) деңгейінде қалыптасты. Бұл ретте азық-түлік тауарларының бағасы 10,4%-ға (10,9%-ға), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 15,7%-ға (22,6%-ға), ақылы қызмет көрсету – 8,4%-ға (8,1%) өсті.

2. 2016 жылғы қазандағы халықаралық резервтер және ақша агрегаттары (жедел деректер)

Алдын ала деректер бойынша 2016 жылғы қазанның соңында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің жалпы халықаралық резервтері 30,5 млрд. АҚШ долларын, таза халықаралық резервтер (Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін қоспағанда) 30,0 млрд. АҚШ долларын құрады.

2016 жылғы қазанда Ұлттық Банктің халықаралық резервтері 0,7 млрд. АҚШ долларына немесе 2,2%-ға төмендеді. Шетел валютасындағы активтер 0,4 млрд. АҚШ долларына азайды, ал алтынның бағасы 4,0%-ға төмендеген кезде жүргізілген операциялар нәтижесінде алтындағы активтер 0,3 млрд. АҚШ долларына қысқарды.

Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін қайта айырбастаумен және Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуімен қамтамасыз етілген халықаралық резервтердің өсуі банктердің шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтардың төмендеуімен, бекітілген кестеге сәйкес банктермен валюталық-пайыздық своп операцияларының өтеуімен, Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету бойынша операцияларды жүргізумен және алтындағы активтерді қайта бағалаумен бейтараптандырылды.

Ұлттық қордың шетел валютасындағы активтерін (жедел деректер бойынша 62,2 млрд. АҚШ доллары) қоса алғанда, жалпы алғанда елдің халықаралық резервтері бір айда 3,1%-ға төмендеп, 92,8 млрд. АҚШ долларын құрады.

Ақша базасы 2016 жылғы қазанда 4 347,8 млрд. теңгені құрады, оның тарылуы бір айда 6,4%-ды немесе 299,2 млрд. теңгені құрады.

Ақша массасы 2016 жылғы қыркүйекте 19 188,8 млрд. теңгеге дейін 1,5%-ға ұлғайды (жыл басынан 11,5%-ға өсті), айналыстағы қолма-қол ақша 1 560,8 млрд. теңгеге дейін 0,8%-ға кеңейді (жыл басынан 26,2%-ға өсті), банк жүйесіндегі депозиттер көлемі 17 628,1 млрд. теңгеге дейін 1,6%-ға ұлғайды (жыл басынан 10,4%-ға өсті). Ақша массасының құрылымындағы депозиттердің үлесі 2016 жылғы тамыздағы 91,8%-дан 2016 жылғы қыркүйектегі 91,9%-ға дейін шамалы ұлғайды (2015 жылғы желтоқсанда – 92,8%).

3. 2016 жылғы қазандағы ақша нарығы

2016 жылғы қазанда ақша нарығындағы сауда-саттықтың негізгі көлемі автоматты РЕПО нарығында өткізілді. Бұл ретте ақша нарығындағы мөлшерлеме 2016 жылғы 3 қазанда 12,5% деңгейіне дейін төмендетілген базалық мөлшерлеменің деңгейі ескеріле отырып қалыптастырылды.

	2016 қыркүйек	2016 қазан	өзгеріс, %-бен
Автоматты РЕПО нарығындағы сауда-саттықтың көлемі, млрд. теңге	4 287,3	3 841,2	-10,4
Своп нарығындағы сауда-саттықтың көлемі, млрд. теңге	1 551,6	1 444,1	-6,9

2016 жылғы қазанда 1 күндік РЕПО операциялары бойынша орташа алынған мөлшерлеме (TONIA индикаторы¹) жылдық 11,61% деңгейінде, 1 күндік своп операциялары бойынша орташа алынған мөлшерлеме 11,98% деңгейінде қалыптасты. Ақша нарығында ақша-кредит саясатының операцияларын жүргізу кезінде таргеттелетін (нысаналы) мөлшерлеме болып табылатын TONIA индикаторы негізінен базалық мөлшерлеменің пайыздық дәлізінің төменгі шегі айналасында қалыптасты.

¹ Биржада автоматты РЕПО секторында МБҚ-мен жасалған бір жұмыс күндік мерзімі бар РЕПО-ны ашу мәмілелері бойынша орташа алынған пайыздық мөлшерлеме

4. 2016 жылғы қазандағы валюта нарығы

2016 жылғы қазанда теңгенің айырбастау бағамы бір АҚШ доллары үшін 330,12-335,12 теңге аралығында өзгерді. 2016 жылғы қазанның соңында теңгенің АҚШ долларына қатысты биржалық бағамы бір ай ішінде 0,1%-ға нығайып (жыл басынан бастап нығаюы – 1,4%), бір АҚШ доллары үшін 335,12 теңге болды. Қазақстан қор биржасында KZT/USD валюталық жұбы бойынша биржалық операциялар көлемі 2016 жылғы қыркүйекпен салыстырғанда 2016 жылғы қазанда 2,7%-ға төмендеп, 2,2 млрд. АҚШ долларын құрады. Биржадан тыс валюта нарығында KZT/USD валюталық жұбы бойынша операциялар көлемі 2016 жылғы қыркүйекпен салыстырғанда 16,8%-ға ұлғайып, 8,6 млрд. АҚШ доллары болды. Сауда-саттықтың жалпы көлемі 12,2%-ға ұлғайып, 10,8 млрд. АҚШ долларын құрады.

	2016 қыркүйек	2016 қазан	Өзгеріс, %-бен
ҚҚБ-дағы KZT/USD валюталық жұбы бойынша операциялардың көлемі, млн. АҚШ доллары	2243,0	2181,7	-2,7
Банкаралық нарықтағы KZT/USD валюталық жұбы бойынша операциялардың көлемі, млн. АҚШ доллары	7380,8	8618,0	16,8

5. 2016 жылғы қазандағы мемлекеттік бағалы қағаздар нарығы

2016 жылғы қазанда Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздарын орналастыру бойынша аукцион өткізілген жоқ. Қаржы министрлігінің айналыстағы мемлекеттік бағалы қағаздарының көлемі қазанның соңында 5 471,1 млрд. теңгені құрады.

Қазақстан Ұлттық Банкінің қысқамерзімді ноттары

Ұлттық Банктің ноттары эмиссиясының көлемі 2016 жылғы қазанда 5 061,7 млрд. теңгені құрады. Бұл ретте 7 күндік ноттарды орналастыру бойынша 21 аукцион, 1 айлық ноттарды орналастыру бойынша 4 аукцион, 3 айлық ноттарды орналастыру бойынша 1 аукцион, 6 айлық ноттарды орналастыру бойынша 1 аукцион және 12 айлық ноттарды орналастыру бойынша 1 аукцион өткізілді. Орналастырылған 7 күндік ноттар бойынша тиімді кірістілік 13,25%, 1 айлық ноттар бойынша – 13,16%, 3 айлық ноттар бойынша – 12,72%, 6 айлық ноттар бойынша – 12,35%, 12 айлық бойынша – 11,48% болды. 2016 жылғы қазанның соңында айналыстағы ноттар көлемі 2 576,2 млрд. теңгені (бір ай ішіндегі өсу – 13,7%) құрады.

6. 2016 жылғы қазанның соңындағы жағдай бойынша депозит нарығы

Резиденттердің депозиттік ұйымдардағы депозиттерінің көлемі бір айда 0,7%-ға ұлғайып (жыл басынан бері өсу 11,2%), 2016 жылғы қазанның соңында 17 754,1 млрд. теңгені құрады. Заңды тұлғалардың депозиттері шамалы төмендеп, 10 423,6 млрд. теңгені құрады (жыл басынан бері өсу 13,6%), жеке тұлғалардың депозиттері 7 330,5 млрд. теңгеге дейін 1,8%-ға өсті (жыл басынан бері 7,9%-ға ұлғайды).

2016 жылғы қазанның соңындағы жағдай бойынша ұлттық валютадағы депозиттердің көлемі 7 857,8 млрд. теңге (бір айда 6,8%-ға ұлғайды, жыл басынан бері 58,7%-ға өсті), шетел валютасындағы депозиттердің көлемі 9 896,3 млрд. теңге болды (бір айда 3,6%-ға, жыл басынан бері 10,2%-ға төмендеді). Теңгедегі депозиттердің үлес салмағы бір айда 41,7%-дан 44,3%-ға дейін (жыл басынан бері – 31,0%) ұлғайды.

Заңды тұлғалардың ұлттық валютамен депозиттері 2016 жылғы қазанда 6,7%-ға ұлғайды (жыл басынан бері 50,0%-ға өсті) және 5 282,8 млрд. теңге болды (заңды тұлғалардың депозиттерінен 50,7%), шетел валютасымен депозиттер 6,1%-ға азайды (жыл басынан бастап 9,1%-ға төмендеді) және 5 140,8 млрд. теңге болды.

Жеке тұлғалардың теңгемен депозиттері 2016 жылғы қазанда 7,1%-ға ұлғайды (жыл басынан бері 80,0%-ға өсті) және 2 575,1 млрд. теңге болды (жеке тұлғалардың депозиттерінен 35,1%), шетел валютасымен депозиттері 0,9%-ға төмендеді (жыл басынан бастап 11,3%-ға азайды) және 4 755,5 млрд. теңге болды.

Мерзімді депозиттер қазанда 1,4%-ға ұлғайды және 13 076,4 млрд. теңге болды (жыл басынан бері 11,2%-ға өсті). Мерзімді депозиттер құрылымында ұлттық валютамен салымдар 5 147,4 млрд. теңге (бір айда 5,5%-ға ұлғайды, жыл басынан бері 63,1%-ға өсті), шетел валютасымен салымдар 7 929,0 млрд. теңге болды (бір айда 1,1%-ға, жыл басынан бері 7,9%-ға төмендеді).

2016 жылғы қазанда банктік емес заңды тұлғалардың ұлттық валютамен мерзімді депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 10,8% (2016 жылғы қыркүйекте – 11,1%), жеке тұлғалардың депозиттері бойынша 12,2% (12,1%) деңгейінде қалыптасты.

7. 2016 жылғы қазанның соңындағы жағдай бойынша кредит нарығы

Банктердің экономиканы кредиттеуінің көлемі 2016 жылғы қазанның соңында бір ай ішінде 0,7%-ға ұлғайып (жыл басынан бері 0,8%-ға ұлғайды), 12 770,0 млрд. теңге болды.

Ұлттық валютамен кредиттер көлемі бір ай ішінде 8 543,9 млрд. теңгеге дейін 1,5%-ға ұлғайды (жыл басынан бастап 1,7%-ға ұлғайды). Оның құрылымындағы заңды тұлғаларға кредиттер 2,6%-ға өсті, ал жеке тұлғаларға - 0,2%-ға төмендеді. Заңды тұлғаларға да (0,8%-ға), сондай-ақ жеке тұлғаларға да (1,5%-ға) шетел валютасымен кредиттер көлемі 4 226,2 млрд. теңгеге дейін 0,9%-ға төмендеді (жыл басынан бастап 1,1%-ға төмендеді). Теңгемен кредиттердің үлес салмағы бір айда 66,4%-дан 66,9%-ға дейін (2015 жылғы желтоқсанда 66,3%) ұлғайды.

2016 жылғы қазанның соңында ұзақмерзімді кредиттер көлемі 0,6%-ға 10 535,3 млрд. теңгеге дейін, қысқамерзімді - 0,8%-ға 2 234,7 млрд. теңгеге дейін ұлғайды.

Заңды тұлғаларға берілген кредиттер көлемі 2016 жылғы қазанда 1,1%-ға 8 718,6 млрд. теңгеге дейін өсті (жыл басынан өсу 2,4%), жеке тұлғаларға 0,3%-ға 4 051,5 млрд. теңгеге дейін төмендеді (жыл басынан 2,7%-ға төмендеу). Жеке тұлғаларға берілген кредиттердің үлес салмағы бір айда 32,0%-дан 31,7%-ға (жыл басында – 32,9%) дейін төмендеді.

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу 2016 жылғы қазанда 3,6%-ға 2 898,2 млрд. теңгеге артты (экономикаға кредиттердің жалпы көлемінен 22,7%). Жыл басынан бастап шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу көлемі 40,7%-ға өсті.

Салалар бойынша банктердің экономикаға кредиттерінің қомақты сомасы сауда (жалпы көлемдегі үлесі – 21,3%), өнеркәсіп (13,7%), құрылыс (8,0%), ауылшаруашылығы (5,4%) және көлік (4,2%) сияқты салаларға тиесілі.

2016 жылғы қазанда банктік емес заңды тұлғаларға ұлттық валютада берілген кредиттер бойынша орташа есептелген сыйақы мөлшерлемесі 15,8% (қыркүйекте – 15,1%), жеке тұлғаларға – 19,2% (18,9%) құрады.

8. 2016 жылғы 3-тоқсандағы экономиканың нақты секторы кәсіпорындары мониторингінің нәтижелері туралы

2016 жылғы қазанда экономиканың нақты секторының 2016 жылғы 3-тоқсандағы жағдайын бағалау мақсатында кәсіпорындардың кезекті мониторингі жүргізілген болатын. Ел экономикасының негізгі салалары болып табылатын мониторингке қатысушы кәсіпорындар саны 2016 жылғы 3-тоқсанда 2818 құрады, оның ішінде орта және ірі кәсіпорындар саны - 1514.

2016 жылғы 3-тоқсанда кәсіпорындардың инвестициялық белсенділігі жақсарды: инвестицияларды қаржыландырмаған кәсіпорындар үлесі 32,1% -ға дейін (2016 жылғы 2-

тоқсанда – 32,9%) төмендеді. Осы мақсаттарға меншікті қаражаттарын жұмсаған кәсіпорындардың үлесі 65,1%-ға дейін артты (2016 жылғы 2-тоқсанда – 64,0%). Осылармен қатар, инвестицияларды қаржыландыруда банк кредиттерінің үлесі 4,5%-ға дейін (2016 жылғы 2-тоқсанда – 5,1%) азайды. Инвестицияларды қаржыландыру мақсатында мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде кредит алған кәсіпорындардың саны 0,7%-ды (2016 жылғы 2-тоқсанда – 0,8%) құрады.

2016 жылғы 3-тоқсанда кредит және бұрын ашылған кредиттік бағыт бойынша кезекті транш алған кәсіпорындардың үлесі 17,2%-ға дейін (2016 жылғы 2-тоқсанда – 16,9%) артты. Банктердің кредиттері бойынша мерзімі өткен (90 күннен артық) берешегі бар кәсіпорындардың үлесі 3,8%-ды құрады. 2016 жылғы 4-тоқсанда кәсіпорындардың 17,5%-ы кредит алуды көздеп отыр.

Теңгемен және шетел валютасымен кредиттер бойынша орташа пайыздық мөлшерлемелердің деңгейі 2016 жылғы 3-тоқсанда 15,2% және тиісінше 9,4%-ды құрады (2016 жылғы 2-тоқсанда – тиісінше 14,6% және 9,4%).

2016 жылғы 3-тоқсанда жалпы алғанда нақты сектор кәсіпорындарының және жеке алғанда өнеркәсіп кәсіпорындарының дайын өніміне бағаның өсуі баяулағаны байқалды. 2016 жылғы 4-тоқсанда жалпы экономика бойынша дайын өнім бағасының өсуі баяулауының жалғасуы күтілуде.

2016 жылғы 3-тоқсанда шикізат және материалдарға бағаның өсу қарқыны да баяулады. 2016 жылғы 4-тоқсанда кәсіпорындардың күтулері бойынша шикізат және материалдарға баға өсуінің баяулау үрдісі жалғасатын болады.

2016 жылғы 4-тоқсанда кәсіпорындар жалпы экономика бойынша дайын өнімге сұраныстың қалыпты артуын күтеді. Тауарлар өндірісі секторының кәсіпорындары дайын өнімге сұраныстың өсуін күтеді, ал қызмет көрсету өндірісі секторының кәсіпорындары дайын өнімге сұраныстың төмендеуінің баяулауын күтеді.

2016 жылғы 3-тоқсанда шаруашылық қызметіне теңге бағамының АҚШ долларына, еуроға және Ресей рубліне тиісінше 43,3%, 24,8% және 38,4%-ға дейін өзгеруінің жағымсыз әсерін бастан кешірген (2016 жылғы 2-тоқсанда тиісінше – 49,0%, 29,4% және 43,4%) кәсіпорындар үлесі төмендеді. Шаруашылық қызметіне теңге бағамының АҚШ долларына, еуроға және Ресей рубліне өзгеруінен оң әсерін бастан кешірген кәсіпорындардың үлесі тиісінше 5,4%, 2,7% және 3,7%-ды құрады (2016 жылғы 2-тоқсанда тиісінше – 5,2%, 2,2% және 3,9%).

Толығырақ ақпаратты мына телефон бойынша алуға болады:

+7 (727) 2704 585

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz